

zelena istra

Gajeva 3 (Rojc), 52100 Pula
052 / 506 065
www.zelena-istra.hr

U Puli, 1. lipnja 2010.

Komentari na Nacrt prijedloga Zakona o organizacijama civilnog društva koje djeluju za opće dobro

1. U poglavlju II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje se donošenjem zakona žele postići na str 6. stoji da će se "postupak za stjecanje statusa povjeriti jednom centralnom tijelu državne uprave, koje će istovremeno imati i kapacitete za praćenje dodijeljenog statusa".

Komentar:

Molimo da vodite računa da se udruge koje nemaju sjedište u Zagrebu ne stavljaju u nepovoljniji položaj od udruga sa sjedištem u Zagrebu time što će se zahtijevati osobni dolazak odgovorne osobe u sjedište tijela državne uprave zbog podmirenja obaveza poput upisa u registar ili prijave statusnih promjena i sličnog. **Molimo vas da podnošenje dokumenata omogućite poštom.**

2. Dužnosti i obaveze - jednostrano propisivanje obaveza i odgovornosti

Za udruge su u svakom segmentu podmirenja obaveza propisani rokovi, dok za tijela državne uprave nisu (upis u registar, prijava statusnih promjena, izvaci iz registra itd.). Smatramo da upravo takvi nedostaci u propisima dovode do sporosti u rješavanju proceduralnih pitanja, koje ponekad dosegnu trajanje primjereno Guinnessovoj knjizi rekorda, a da nitko za to ne snosi odgovornost. **Smatramo da bi rokovi upisa u registar, upisa statusnih promjena, dostave izvadaka iz registra ili bilo kakvog dokumenta u vezi s registrom trebali također biti propisani, te na taj način početi uvoditi više standarde koji će onemogućavati sporost birokracije.**

3. Čl. 4. Dužnost javnog izvještavanja i podmirenja obaveza

U stavku 1. je navedeno da se javnosti moraju učiniti dostupnima narativna i financijska izvješća najmanje 2 godine zaredom prije podnošenja zahtjeva za upis u registar. npr. putem interneta, službenih glasila i u medijima.

Čl. 8. propisana je obaveza dostavljanja dokaza da je pravna osoba najmanje dvije godine prije podnošenja zahtjeva za upis u Registar narativno i financijsko izvješće o radu učinila dostupnim javnosti

Komentar:

Kako će se dokazivati objava izvješća dvije prethodne godine putem interneta?

Kao što znate, digitalne informacije je lako lažirati, pa se svakom dokumentu mogu promijeniti podaci o tome kada je nastao. Isto tako je moguće na web stranici napisati bilo što, pa i krivi datum. Dakle, sama datoteka izvještaja ili web stranica organizacije ne mogu biti nikakav dokaz.

Dokument bi dakle trebalo nakon izrade ili po objavi na internetu prijaviti na neki "Sustav za pouzdano vremensko označavanje dokumenata"
(eng: http://en.wikipedia.org/wiki/Trusted_timestamping)

"FINA je preko Registra digitalnih certifikata jedini pružatelj usluga certificiranja u RH, registrirana kod Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, od kojeg je dobila dozvolu za izdavanje kvalificiranih digitalnih certifikata."

"Vremenska ovjera je podrška za pravno valjanu upotrebu kvalificiranog elektroničkog potpisa. Servise vremenske ovjere je moguće primijeniti u bilo kojoj aplikaciji koja zahtijeva dokaz da je određeni podatak postojao prije nekog određenog vremena. Dakle, servisi vremenske ovjere osiguravaju pouzdanost elektroničkog potpisa i poslije isteka valjanosti/opoziva certifikata potpisnika/subjekta. Vremenska ovjera može se koristiti za zaštitu dugotrajnih elektroničkih potpisa. TSA je davatelj usluga vremenske ovjere, koja izdaje pouzdane potvrde o vremenu neke transakcije, sukladno Zakonu o elektroničkom potpisu RH, direktivama EU o kvalificiranom elektroničkom potpisu i vremenskoj ovjeri." (<http://www.fina.hr/Default.aspx?sec=940>)

Naravno, Fina takvu uslugu naplaćuje, pa bismo tako morali njima platiti za svaki dokument koji izradimo (osim ako uskoro država ne osigura da to neprofitne udruge rade besplatno, recimo putem CARNeta). Državne organizacije tu uslugu već kupuju (Grad Pula je npr. za svaki dokument koji potpisuje ispregovarao cijenu manju od uobičajene - 1kn po dokumentu) jer ih na to obavezuje zakon:

Kao sto postoje gmail ili yahoo tj. besplatne e-mail adrese, postoji i besplatan javni timestamp servis, npr. <http://publictimestamp.org/> Njega je moguće besplatno koristiti tj dobiti dokaz da je neki dokument izrađen u neko vrijeme, pa je moguće u budućnosti to i provjeriti. To se može definirati pravilnikom i mi zagovaramo tu opciju.

Dakle, tehničko rješenje postoji, pa treba nekim pravilnikom definirati koje rješenje će se smatrati dovoljno dobrim. Definiranje ne bi trebalo stajati u zakonu, neko bi pravilnikom trebalo opisati način utvrđivanja istinitosti tvrdnje da je nešto dvije godine zaredom objavljivano na internetu.

4. Upis u Registar

a) Čl. 8 Zahtjevu za upis u Registar prilaže se dokaz da je pravna osoba aktivnosti za opće dobro provodila kontinuirano najmanje dvije godine prije podnošenja zahtjeva za upis u Registar;.

Komentar:

Kako se to dokazuje, koji su to dokumenti? **Smatram da bi definicije obaveza trebale biti preciznije kako bi se onemogućila diskrecija administracije.**

b) Istim člankom propisano je i da je potrebno dostaviti potvrdu nadležnog tijela porezne uprave da je pravna osoba podmirila sve obveze prema tijelima javne vlasti.

Komentar:

Da li se time misli potvrda porezne uprave da je zaprimila godišnje financijsko izvješće ili neka dodatna potvrda? **Smatramo da bi upravo ta potvrda trebala biti dovoljna i da se ne bi smjelo ići ka povećanju obujma papirnatog dokazivanja statusa.**

5. Uključivanje drugih propisa

Prema nacrtu prijedloga ovog Zakona, ne postoji niti jedna povlastica zbog koje bi organizacije silno željele steći status organizacije od općeg dobra, te povlastice će se eventualno steći "usklađivanjem poreznih i drugih propisa kojima s uređuju konkretne porezne olakšice i duge povlastice....prilikom prve naredne izmjene ili dopune tih propisa". Zar ne bi bilo prikladno već u ovoj fazi razgovarati s drugima nadležnima za osiguravanje olakšica (Ministarstvo financija) i barem načelno utvrditi o kakvim se olakšicama radi.

6. Dvostruki registar udruga?

Nije jasno da li se nakon upisa u registar organizacija od općeg dobra ukida obaveza upisa u osnovni matični registar udruga, odnosno da li se za organizacije od općeg dobra dupliraju obaveze dostavljanja svih dokumenata u dva registra?

Ako obaveza postoji samo za 1 registar, onda to treba navesti u zakonu (da se obaveza dostavljanja dokumenata ukida za "stari" registar).

Ako je nacrtom zakona zaista predviđena obaveza za oba registra, smatramo da bi to trebalo svakako promijeniti i, nakon upisa u registar organizacija od općeg dobra, ukinuti obavezu dostavljanja dokumentacije i u registar svih udruga.

7. Prijava statusnih promjena

a) Čl. 11 je propisano da se statusne promjena moraju prijaviti u roku od 15 dana.

Komentar:

Smatramo da nemam nikakve potrebe ni opravdanja da se organizacijama nameću tako kratki rokovi za ispunjavanje formalnih obaveza. **Smatramo da bi rok od 30 dana bio primjereniji za zadovoljavanje obaveza**, da ne postoji mogućnost zloupotreba tog dužeg roka niti mogućih negativnih posljedica. Formalne obaveze trebaju biti funkcionalne i racionalne, a ne svrha same sebi.

b) Stavkom 2. istog članka propisano je da je "osoba ovlaštena za zastupanje pravne osobe dužna nadležnom tijelu dostaviti presliku akta o statusnim promjenama na temelju kojega su izvršene izmjene u registru u koji je pravna osoba upisana i presliku izmijenjenog statuta".

Komentar:

Nadamo se da se pri tom ne misli da je osoba ovlaštena za zastupanje dužna to činiti OSOBNO nadležnom tijelu i da su pošta i ovjereni dopis prihvatljivi medij.

8. Nadzor

Čl. 17. propisano je da nadzor nad radom pravnih osoba provodi nadležno tijelo praćenjem izvješća i uvidom u dokumente i rad.

Komentar:

Nije jasno da li se "uvid u dokumente i rad" vrši redovito (ako da, koliko redovito), na poziv (čiji), na prijavu (čiju)... **Smatramo ovo iznimno bitnim kako bi se onemogućila svaka moguća zloupotreba "većeg nadzora" nad nekim organizacijama.** U prošlosti smo svjedočili dramatičnim događanjima vezanima uz rad nekih zagovaračkih udruga koje se bave pitanjima od općeg društvenog značaja i koje u svom djelovanju ukazuju na propuste ili netransparentnost u radu državnih tijela, zahtijevajući primjenu principa istinske demokracije. Umjesto prepoznavanja i podržavanja djelovanja tih udruga - oslonaca daljnje demokratizacije hrvatskog društva, na svaki način se nastojalo otežati i onemogućiti njihovo djelovanje.

9. Kriterij zdravog razuma

Definicijom organizacija koje djeluju za opće dobro iz čl. 2. propisano je da provođenje djelatnosti za opće dobro mora davati vidljivu dodanu društvenu vrijednost. **Temeljem kojih kriterija će nadležno tijelo procjenjivati ostvaruje li neka organizacija dodanu društvenu vrijednost ili ne?** U obrazloženju uz članka 3. stoji da se nadležno tijelo vodi "kriterijem zdravog razuma" prilikom ocjene statutarnih ciljeva. **Smatramo da to nije dovoljno kao garancija realne procjene i da mora postojati mogućnost žalbe organizacija i mogućnosti dodatne argumentacije.**